

מסורת הש"ס

(א) [לעיל כ"ז: (ב) [מוספתא סנהדרין פ"ו (א) (ב) [ספ] (ד) [אבות פ"א מ"ו וע"י שבת קמ. (ה) [ב"מ נו. ע"ש פס"י ד"ה עמיתו, (ו) [בב"ק מירל מוספות על קושטא זו ע"ש וע"י מוס' וזכום קב. ד"ה אין לי וכו', (ז) [וע"י מוס' יצמות קב. ד"ה אין עומד מוס' וזכום טו. ד"ה מיושב, (ח) [ע"ש על הגליון בסנה"ס יע: במס' (א),

תורה אור השלם

1. ועמדו שני האנשים אשר להם הריב לפני ה' לפני הכהנים והשופטים אשר יהיו בימים ההם: דברים טו ז. 2. לא יקום עד אחד באיש לבל עון ולכל קטאת בכל חטא אשר יקטא על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר: דברים טו טו. 3. כל בבורה בת זמל פנימה ממשבצות וקב לבושה: תלמים מה יד לא תעשו: ג'ל במשפט לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול בצדק תשפט עמיתך: ויקרא טו טו

הגהות הב"ח

(א) גמ' ליתו יפה יפה כי עולא: (ב) רש"י ד"ה וכל וכו' דלוקימנא. ג"כ לעיל בדף טו רש"י ע"כ:

גליון הש"ס

גמ' למישרי בתגריה. עי' נדרים סד קב.:

הגהות הגר"א

[א] במשנה השעשה. נמחק (דקא' גס על שגגה עם זדון העדות. ובידוע' הגירס' זדונית):

מוסף רש"י

שבועת העדות. שמי' הכתוב עליה קרן שבעה. שנאמר (ויקרא ה) ושמעה קול אלה (יוטא עד.). הוי דן את חבירך לכף זכות. על כל מה ששמעתי עליו אמור שנמכון לזכות עד שמדע צבירור שאני ק. שאל אלה דן ק ידוע אחר מן השמים לזכות כמו שפירש בפסוק עמיתך (אבות פ"א מ"ד. וע"י שבת קכב.). עם שאתך בתורה כרי. עמיתך, עם אחר (ע"י ב"מ נו.).

שבועת העדות פרק רביעי שבועות

ל.

עין משפט
גור מצוה

א א מ"י פ"י מהל' שבועות הל' א סמג לאון רמא: ב ב מ"י שם פ"ט הל' ב סמג שם: ג ג מ"י פ"א שם הל' יב: ד ד מ"י שם הל' יג: ה ה מ"י שם הל' יד [ופ"י מהל' שגגות הל' א]: ו ו מ"י פ"ט מהל' עדות הל' ב ועי' בב"מ סמג לאון קיד עוש"ע ח"מ ס"י ז ספ"ד ד וס"י ל ספ"ד א: ז ז ח ט מ"י פכ"א מהל' סנהדרין הל' ג סמג עי' קו עוש"ע ח"מ ס"י ח ספ"ד א וספ"י ג: ח י מ"י שם הל' א: ט ט מ"י פכ"א מהל' סנהדרין הל' ו פכ"א מהל' סנהדרין הל' ו עוש"ע י"ד ס"י רמג ספ"י ח עוש"ע ח"מ ס"י טו ספ"י א: [

רבינו הגנאל

מנ"ה שבועת העדות נהגת באנשים ולא בגנשים כו'. סוגיא. שבועת העדות נהגת באנשים ברחוקים ובשנים בראון להעיד בפני ב"ד ושלם בפני ב"ד מפי עצמו ומפי אחרים אין חייבין עד שיכפרו בהן בב"ד: מנא ליה עדות באנשים כו' בנשים שנאמר ועמדו שני האנשים בעדים הכתוב מדרב כו'. פשוט היא: ת"ר ועמדו שני האנשים מצוה בירודין שיעמדו. א"ר יהודה שמעתי שאם רצו ב"ד להושיב את שניהם מושיבין ואיזהו אסור אחד יושב ואחד עומד. אחד מדבר כל צרכו ואחד אומר לו בצדק תשפוט עמיתך ד"א קצר דברך וישיב ד"א תשפוט עמיתך הוי בצדק תשפוט עמיתך דין את כל האדם לכף זכות. עמיתך עם שאתך בתורה ובמצות השתדל לדנוי יפה. שנאמר בצדק תשפוט עמיתך. שלח ליה רב יוסף לרב נחמן עולא חברו עם שאתך בתורה ובמצות השתדל לי לחנופי ליה. הדר אמר למישרא בתגריה

שבועת העדות נוהגת באנשים ולא נגשים. דכתיב (ויקרא ה) והוא עד בראי להעיד דבר הכתוב ואשה פסולה לעדות כדיליף צפירקין מועמדו שני האנשים: קרונים. פסולין לעדות. בסנהדרין (דף ס:) ילפינן לה והי ניהו הסם מפרש: ולא נפסולין. כמו גזלן שהוא פסול מן התורה שנאמר (שמות כג) אל תשת עד חמס: **אלא בראון להעיד.** בגמרא (ל"ג) מפרש למעוטי מאי: בפני ב"ד ושלם בפני ב"ד. אם מפי עצמו נשבע שאמר שבעה שאני יודע כך עדות: ומפי אחרים. כגון משניע אני עליכם שכתובו ותעידוני ואמרו לו אין לנו יודעים עדות ולא הוילי שבעה מפיכם אינן חייבים עד שיכפרו זו בצ"ד דכתיב (ויקרא ה) אם לא יגיד וגו' במקום שאילו היה מגיד היה מועיל וקרא במושבע מפי אחרים כתיב כאלו מפי עצמו יליף ר' מאיר בג"ש כדמפרש בגמרא (ל"ג) ואפי' חוץ לב"ד: חייבין. קרן עולה ויורד: על זדון השבעה. שהרי לא נאמר זה ועל: ועל שגגה עם זדון העדות. שמוזרים הם ויודעים לו עדות אבל שוגגים הם על הקרן כשאר שגגת ציטוי לשעבר דלוקימנא (ו) צאומר יודע אני שבעה זו אסורה אבל אני יודע שחייבין עליה קרן: ואין חייבין על שגגה. אם שוגגים הם לגמרי כסבורין שאין יודעין לו עדות ואחר כך נזכרו שהרי אנוסין הן לא קרינא דכו' שנצטין לשקר: גמ' מנהגי מילי. נגשים פסולות לעדות: נעדים הכתוב מדבר. נעדים משמע קרא דכתיב ליה כי יקום עד חמס חלים וקטא ליה ועמדו: נעדים הכתוב מדבר. ללמדך שאין עדות נגשים: ואם נפשך לומר. ואם תרצה להשיב תשובה על דרך זו הרי נ"ש מפורשת שהכתוב מדבר נעדים: ונאמר להלן שני. על פי שני עדים: מה אם נפשך לומר. מה היה לו להשיב על דרך הראשונה: ופי' תימא. צמוצע ומתבע משמע קרא ואפי' הן מוצעים רבים או נמצעים רבים דין אחד כל המוצעים קרי להו קרא חד וכל הנמצעים קרי להו קרא חד: מלוא צבעלי נמי צבעלי דינין איירי דכתיב אשר להם הריב (דברים טו): שלא יחא אחד עומד ואחד יושב. שלא יראה חבירו שמכדין אותו יותר ממנו ויקטמנו דכרי: הוי דן את חבירך לכף זכות. ולא דין צבעלי דינים הכתוב מדבר אלא כדאמר שם עשה דבר שאמרה יכול להכריעו ללך עבירה וללך זכות הכריעו לזכות ואל תחשדוהו צעצעה: השתדל לדנוי יפה. לקמן מפרש לה למישרי בתגריה אם צאו שני דינים לפניך ואחד מהם של תלמידי חכמים הוי פוסק אותו מחלה ופטור אותו מלפניך: למאי

שבועת העדות. מנהגי מילי. תימא אמאי לרין קרא דעבד פסול לעדות צפ' החובל (ב"ק דף פח.) מלל יומתו אבות על צנים תיפוק ליה משום דגמרין לה לה מאשה: **שלישה אין באין דרין.** אבל אי צעדים איירי אחי שפיר דלורחא דמילתא דרין דסגי צמרי דלא אמו טפי אבל הצאים לדין כל צעלי דינין רגילין ללא: ב"ל כבודה בת מלך פנימה. וא"ת השתא נמי דאירי צעדים מנא ליה למעוטי נשים דלמא הא דנקט קרא אנשים משום דכל כבודה בת מלך יש לומר דגבי עדים ע"כ לרין ללא דלון עד מפי עד כשר אבל לדין יכולה למסור טענותיה ציד אחר: **מצוה בבע"ד דינין שיעמדו.** ואפי' ר' יהודה מודה ואמר הכא דין או צעדים דמלוא שיעמדו כדאמר' בסמוך וקשה דצפרק צמרא דמועד קטן (דף כה. וסס) משמע דועמדו לא משמע עמידה דנפקא לן קריעה מעומד מויקס איזב ויקרע ופריך אלא מעתה ועמד ואמר ה"נ והסתיר דין עומד וצין יושב ומנאי

הסם לא כחז ועמדו ואמר הכא כתיב ויקס ויקרע וי"ל דועמד שאין מעשה לאחריו כי הכא משמע ודאי עמידה אבל ועמד שם מעשה לאחריו כי הסם ועמד ואמר לא משמע עמידה כמו (פסוק דף כג.) עמדה וקידשה ועמדו ונשאת (ב"ב דף קנט.) ועמד וכתב כל נכסיו לאחר (שם דף קלג.) והא דאמר לה צמי עומדי צס"פ מלות חלילה (יצמות דף קו. וסס) דמשמע דצטין חלילה מעומד לא משום דכתיב ועמד ואמר כדפי' ועוד דא"כ הויא עיכוצא דכתיב צפרשה ככה דככה עיכוצא הוא אלא אמר לה לעמוד משום דמלוא צבעלי דינין לעמוד כדאמר הכא והיא אומר לה לעמוד ולטעון או שמא לחלוק משום דחלילה הויא כגמר דין: **שאם רצו ב"ד להושיב כו'.** וההיא דסנהדרין פרק כהן גדול (דף יט.) דלמר ליה שמעון בן שטח ינאלי עמוד עד רגליך ועידי כך אחי דלא כר' יהודה ולדליה צבעת גמר דין הוי ולא (ו) צבעת קבלת עדות שהוא תחלת דין: **למאי ש"ח אי כו'.** המ"ל להפזי צזומיה כדאמר' פרק כל כתיב הקודש (שבת דף קיט.) תימי לי דכי אחי אורכא מרבנן קמי לדינא לא מגנינא רישא אצי סדיא עד דמהפכי צזומיה: **למישרי צ"ה תגריה.** כשצאו שני דינים צצת אחת דאס דא דין אחד תחלה לרין להקדימו כדאמרין בסנהדרין (ד' ט.) כקטן כגדול תשמעון אי נמי עשה דכבוד המורה עדיף כדאמרין פרק צמרא דכתובות (דף קו.) אי

עם שאתך בתורה ובמצות השתדל לדנוי (ו) יפה רב עולא בריה דרב עילאי הוה ליה דינא קמיה דרב נחמן שלח ליה רב יוסף עולא חברנו עמית בתורה ובמצות אמר למאי שלח לי לחנופי ליה הדר אמר למישרא בתגריה אי שאל ליה הא מילתא: לחנופי ליה. שאל להחניפו בתמייה: למישרא בתגריה. כדפרישית אם צא דין אחד לפני אפסוק את זה תחלה: אי

עם שאתך בתורה ובמצות השתדל לדנוי (ו) יפה רב עולא בריה דרב עילאי הוה ליה דינא קמיה דרב נחמן שלח ליה רב יוסף עולא חברנו עמית בתורה ובמצות אמר למאי שלח לי לחנופי ליה הדר אמר למישרא בתגריה אי שאל ליה הא מילתא: לחנופי ליה. שאל להחניפו בתמייה: למישרא בתגריה. כדפרישית אם צא דין אחד לפני אפסוק את זה תחלה: אי